

INDHOLD

Forord	side 3
Gene- og arbejdsulykkesprofil	side 4
Arbejdsstedets indretning	side 6
- Bassinrum	side 6
- Bassinet	side 7
- Vandkvaliteten	side 7
- Rengøring	side 9
- Indeklima	side 9
Forholdsregler ved arbejde i bassin	side 10
- Baderegler	side 10
- Brugere i medicinering	side 11
- Vandets indvirken på fysiologien	side 12
- Instruktion og information	side 12
- Alarmerings- og evakueringsplaner	side 13
- Ergonomi	side 13
Ansvar og pligter i arbejdsmiljøarbejdet	side 14
- Arbejdsgiver	side 14
- Arbejdsleder	side 15
- Medarbejdere	side 15
Sikkerhedsorganisationen	side 16
- Sikkerhedsudvalget	side 16
- Sikkerhedsgruppen	side 16
- Arbejdspladsvurdering	side 17
Litteratur	side 18
Bilag 1: Alarmerings- og evakueringsplaner	side 18
Bilag 2: Checkliste	side 19

FORORD

Fysisk træning styrker knogler, led, muskler, hjerte og kredsløb. Samtidig giver fysisk træning et bedre almenbefindende. Mange patienter, gigtramte og handicappede, har imidlertid på grund af smerter eller andre hindringer ikke mulighed for at træne fysisk på samme måde som andre. I varmtvandsbassiner kan smerter og andre hindringer forsvinde eller nedsættes på grund af vandets egenskaber og temperatur.

Vandets egenskaber og temperatur er altså en fordel for patienterne, men udgør desværre samtidig en sundhedsrisiko for patienternes hjælpere. Derfor har Branchearbejds miljørådet Social & Sundhed (BAR Social & Sundhed) udarbejdet denne branchevejledning om arbejde i og ved varmtvandsbassiner.

Branchevejledningen henvender sig til fysioterapeuter, sygeplejersker, social- og sundhedsassistenter, portører og andre, som arbejder i og ved varmtvandsbassiner, men kan også i nogen grad anvendes af inspektører, badepersonale i øvrigt samt projekterende og rådgivende ingeniører eller arkitekter.

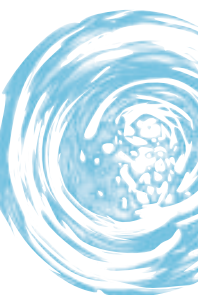
Vi skylder Gigtforeningen tak, fordi den beredvilligt har stillet sit omfattende erfaringsmateriale til rådighed for os.

Branchevejledningen er udarbejdet af en arbejdsgruppe, bestående af:

Driftsdirektør Jørn Groule, Rigshospitalet
Fysioterapeut Inger Stovgaard Hens, Danske Fysioterapeuter
Faglig konsulent Ulla Andersen, Danske Fysioterapeuter
Portør Kim Olsen, Forbundet af Offentligt Ansatte.

Konsulent Mogens Testmann, Kommunernes Landsforening, har været arbejdsgruppens sekretær.

Branchevejledningen har været forelagt Arbejdstilsynet, hvis bemærkninger er blevet indarbejdet.

GENE- OG ARBEJDSULYKKESPROFIL

Flere undersøgelser peger på, at følgende gener kan forekomme i forbindelse med arbejde ved behandling i varmtvandsbassin:

❖ **Almen utilpashed**

Træthed
Hovedpine
Svimmelhed.

❖ **Hudproblemer**

Tør hud
Kløe
Udslæt/eksem
Svamp
Negleproblemer.

❖ **Slimhindeproblemer**

Øjenirritation
Tørre slimhinder
Luftvejsirritation
Forkølelse
Halsbetændelse.

❖ **Underlivsproblemer**

Underlivsgener
Blærebetændelse
Underlivsbetændelse.

❖ **Bevægeapparatgener**

Ryg
Ben
Nakke
Skuldre.

Hertil kan komme andre gener i form af ørepine, forringet lugteevne, hedsure samt overfølsomhed over for klor.

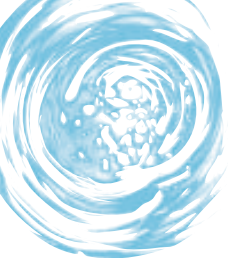

Dansk Svømmebadsteknisk Forening har foretaget en landsdækkende spørgeskemaundersøgelse af luftkvalitet og arbejdsmiljø i svømmeanlæg, som viser, at ansatte ved terapibade er forholdsvis mere udsatte for gener end ansatte ved (almindelige) svømmehaller. Eksempelvis har 60 pct. af ansat-

te ved terapibade altid eller ofte gener, hvorimod det kun er tilfældet for 50 pct. af ansatte ved svømmehaller. Især forekommer hudproblemer hyppigere blandt ansatte ved terapibade.

Anmeldepligtige arbejdsulykker forekommer sjældent. En arbejdsulykke er anmel-

depligtig, hvis den har givet anledning til sygefravær ud over den dag, hvor ulykken er indtruffet. Typisk sker ulykker i forbindelse med fald på glatte gulve/bassinkanter eller ved forvridninger/forstuvninger ved bistand til brugere.

ARBEJDSSTEDETS INDRETNING

Bassinrum

Der bør være gode pladsforhold omkring bassinet. Belysningen bør, i det omfang det er muligt, overvejende være dagslys, og der skal være udsigt til omgivelserne. Der skal dog til enhver tid være tilstrækkelig belysning til, at arbejdet kan foregå forsvarligt, også på tidspunkter, hvor der ikke er dagslys. Vinduesarealer skal være udført således, at man undgår blænding og generende reflekser, herunder lysrefleksioner i vandspejlet. Også overophedning og kuldednfald skal undgås. Endvidere er god ventilation uden trækgener vigtigt for, at rummet er behageligt at arbejde i.

Det er også vigtigt, at fysioterapeuten og andre kan udføre deres arbejde uden selv at opholde sig i vandet. Såfremt bassinet ikke er hævet helt eller delvist over gulvniveau, kan der eventuelt indrettes en „instruktørgrav“ langs med én eller to bassinsider.

Indretningen bør opfylde følgende krav:

- * Der skal være lift, som er let at betjene, til stol og eventuel bære
- * Der skal være gode pladsforhold omkring liften
- * Der skal være plads til opbevaring og tørring af træningsredskaber mv.
- * Døråbninger skal være så brede, at en kørestol let kan passere igennem
- * Der skal være direkte adgang fra bruserum til bassinrum – eller kortest mulig mellemgang
- * Efterklangstiden bør ikke overstige 2 sekunder +/- 0,3 sekunder.

Bassinet

Størrelsen af et varmtvandsbassin bør mindst være ca. 6 x 8 meter, hvis man skal kunne undervise en gruppe på 6-8 brugere, det vil sige ca. 6 m² pr. bruger.

Der bør i øvrigt være:

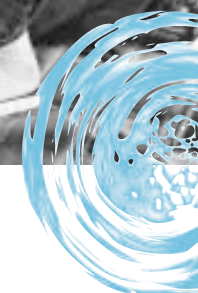
- * Lettilgængelige adgangsforhold
- * Let skrående bund med et fald på højst 3 cm pr. meter fra en dybde på minimum 1,1 m til maksimum 1,4 m
- * Tydelig markering af vanddybden
- * Bundfliser med skridhæmmende overflade
- * Undervandsbelysning.

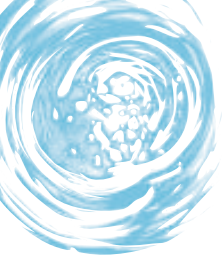
Vandkvaliteten

Badevandskvaliteten har stor betydning for forekomsten af arbejdsmiljøgener ved bassinarbejde. Det er derfor vigtigt, at de gældende krav til vandkvaliteten overholdes. De nugældende myndighedskrav til vandkvalitet er beskrevet i Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 195 af 5. april 1988 og Miljøstyrelsens vejledning nr. 3/1988, „Kontrol med svømmebade“.

Vandkvaliteten påvirkes især af

- * Vandbehandlingen
- * Tilsmudsning fra faciliteter mv.
- * Tilsmudsning fra de badende.

Men også andre faktorer indvirker på vandkvaliteten, herunder temperaturen. Alle undersøgelser og vejledninger er udarbejdet med en forudsat vandtemperatur på 24-28 grader celsius. I behandlingsbassiner er vandtemperaturen normalt 34-35 grader celsius. Hver gradforhøjelse forøger hastigheden for bakterievækst og for kemiske reaktioner. Det medfører blandt andet en forøget klorafdampning og afdampning af trihalometaner (THM), hvilket kan forårsage gener såsom hovedpine, træthed og slimhindeirritation.

Visse undersøgelser påviser muligheden af, at nogle trihalometaner kan ændre arveegenskaber, og nogle mistænkes for at være kræftfremkaldende. Det må derfor anbefales, at vandtemperaturen under hensyntagen til patienterne er så lav som muligt. Et effektivt ventilationsanlæg formindsker generne.

I Miljøstyrelsens vejledning „Kontrol med svømmebade“ er følgende skematiske fremstilling af kravene optrykt som bilag:

Kvalitetskrav til bassinvand ¹⁾

Parameter	Enhed	Kvalitetskrav ²⁾			Supplerende bemærkninger
		Min.	Vejl.	Max.	
Klarhed					Vandet skal være klart.
Temperatur	Celsius		24-28		I varmtvandsbassiner er temperaturen normalt 34-35 grader celsius.
pH		7,0	7,2-7,6	8,0	
Frit klor	mg/l	0,5	0,5-2,0	3,0	Ved indendørs svømmebassiner på mindst 25 m skal målingen foretages kontinuerligt. Sammenhængen mellem pH og frit klor skal følge Miljøstyrelsens anvisninger.
Indendørs bassiner på mindst 25 m					
Øvrige bassiner		1,0	1,0-3,0	5,0	
Bundet klor	mg/l		0,5	1,0	
Permanganattal	mg KmnO ₄ /l			10 over spædevand	
Trihalometaner (THM)	µg THM/l				
Indendørs bas. på mindst 25 m			25	50	
Øvrige bassiner			50	100	
Kimtal v. 37 gr.	pr. 100 ml		0-500	1000	
Termotolerante coliforme bakterier	pr. 100 ml		<1	<10	Udføres, hvis kimtal ved foregående undersøgelser har været over 500 pr. 100 ml.
Pseudomonas-bakterier	pr. 100 ml		<1	<10	Udføres, hvis kimtal ved foregående undersøgelser har været over 500 pr. 100 ml.

¹⁾ Prøvetagning, transport og opbevaring skal ske efter den af Miljøstyrelsen anviste metode i vejledningen „Kontrol med svømmebade“.

²⁾ Bedømt på statistisk grundlag og efter de af Miljøstyrelsen anviste kemiske og mikrobiologiske analysemetoder i vejledningen „Kontrol med svømmebade“.

Der skal tages en manuel vandprøve hver dag, inden bassinet tages i brug. De øvrige daglige målinger kan aflæses på det automatiske udstyr med højst 6 timers mellemrum. Alle værdier skal føres til protokol.

Herudover skal bassinet hver morgen bundsuges, så alle de partikler, der er aflejret på bunden, bliver fjernet.

Rengøring

De til bassinet hørende faciliteter, inkl. gulvtoiletter, omklædningsrum og lignende steder, skal rengøres dagligt. Unødvendig tilsmudsning bør forebygges ved blandt andet at undgå indslæbning af snavs til barfodsområder, fx. ved at bruge engangs-overtræk til fodtøj. De badende skal være grundigt vasket med sæbe, før de benytter bassinet og dets nærmeste omgivelser.

Også fodtøjsområdet, bassintrapper og lignende, fx. træningsredskaber, bør rengøres dagligt for derved blandt andet at forebygge algevækst og fodsvamp.

Bassinvægge rengøres efter behov og med særlig opmærksomhed på overgange mellem bassinvand og faste flader, herunder bassinvægge, skulperender, åbne afløbskanaler og lignende steder.

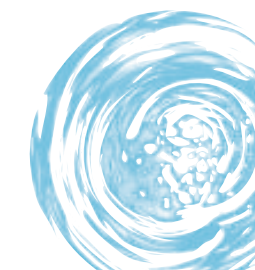
Ved opførelse og ændringer af svømmebadsanlæg bør man tilgodese hygiejniske hensyn ved udformning, materialevalg, dimensionering, faciliteternes indbyrdes sammenhænge mv.

Indeklima

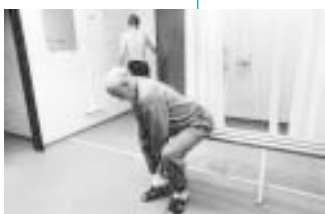
Følelsen af behag eller ubehag ved en given temperatur og luftfugtighed er meget individuel. Ifølge Dansk Standard 477/1996 bør luftens temperatur ved de almindeligst forekommende luftfugtigheder (50-70 pct.) være mindst to grader højere end vandets, og lufthastigheden så lav som muligt for at give de badende en god komfort. Et sådant indeklima med fx. 37 grader celsius og høj luftfugtighed ville imidlertid blive oplevet som meget ubehageligt for personalet i bassinrummet. Gigtforeningens bassinhåndbog foreslår som et rimeligt kompromis 28 grader celsius, en luftfugtighed på 60 pct. og en passende lufthastighed, der ikke opleves som træk. Det anbefales, at der er mindst én pause eller arbejde uden for bassinrummet på 15 minutter for hver halvanden time.

I modsætning til „almindelige“ svømmebade er støj kun sjældent et problem i terapibade. Den støj, der forekommer, stammer i det væsentligste fra de badende eller fra tekniske installationer, fx. udsugning ved bassinkant. For at begrænse eventuel støj anbefales det at reducere efterklangstiden i bassinrummet ved at anvende lydabsorbende materiale i form af vægbeklædning eller løse sektioner, som ophænges i loftet.

Der henvises til At-anvisning nr. 1.1.0.1 om akustik i arbejdsrum og At-meddelelse 4.06.1 om støj på arbejdspladsen.

FORHOLDSREGLER VED ARBEJDE I BASSIN

Baderegler

Af hensyn til den almindelige hygiejne og vandbehandling må det kræves, at de badende efterlever visse hygiejniske grundregler. Derfor skal følgende af Miljøstyrelsen anbefalede regler for badeanlæggets benyttelse være opsat i svømmebadsanlæggene på let synlige steder, således at de er letlæselige i mindst tre meters afstand:

»

1. Personer med fodvorter eller fodsvamp må kun benytte badeanlægget, såfremt de er under lægebehandling for den pågældende sygdom. Personer, der lider af andre smitsomme sygdomme (diarresygdomme, forkølelse, ondt i halsen, ørebetændelse og betændelse i huden) må ikke anvende badeanlægget. Personer med smitsom gulsot (hepatitis) skal være erklæret raske af den behandlende læge, før badning kan tillades.
2. Toilet skal benyttes inden afvaskningen.
3. Anvendelse af badebassiner må kun finde sted efter omhyggelig ind-sæbning af hele kroppen og efterfølgende brusebad. Anvendte sololier og lignende skal på samme måde afvaskes før badning i bassin.
4. Efter toiletbesøg skal der foretages afvaskning på ny.
5. Anvendt badebeklædning skal være ren.
6. Udendørs fodtøj må kun bruges på de dertil beregnede områder.
7. Badet må ikke bruges af personer, som ikke kan holde på urin eller afføring.
8. Fugtigt badetøj bør ikke bæres i længere tid efter ophold i badet. Opholdet bør afsluttes med et brusebad, se pkt. 3.

«

Selvom hygiejnen er i top, og bestemmelserne i Miljøstyrelsens vejledning „Kontrol med svømmebade“ overholdes, kan der opstå krydsinfektioner. Det vil sige, at bakterier og svampe, der kommer fra et sted på kroppen, hvor de indgår som normalflora og ofte er af gavnlige art, kommer til et andet sted, hvor de opfattes som fremmede. Det indebærer, at kroppen her kan reagere med irritation og forsvar.

Kloren vil for det meste være i stand til at neutralisere bakterierne hurtigt og effektivt; men er de indkapslet i fx. creme fra huden eller slim, tager det lidt længere tid for klorene at nedbryde dem. Det er derfor vigtigt at fjerne så meget som muligt af den normale bakterieflora ved afvaskning med sæbe, før man går i vandet.

Huden udsættes for en kemisk påvirkning fra især den bundne klor og vandets opblødning. Det betyder, at man må tage ekstra god vare på huden efter at have været i bassinet og smøre den i meget fed creme eller babyolie, men ikke fugtighedscreme. Der findes også forskellige antyklorsæber, der neutraliserer klorene. Gode hygiejniske foranstaltninger og god vandbehandling sikrer et lavt indhold af bunden klor i vandet.

Brugere i medicinering

En del patienter behandles med cytostatika, som indebærer risiko for kræft, organskader samt fosterskader. Cytostatikaen udskilles fra patientens krop på forskellig vis, fx. gennem sved og urin. Ifølge At-anvisning nr. 4.1.1.1 november 1995 har den, der sætter en patient i behandling med cytostatika, ansvaret for at informere andre. Det kan imidlertid være svært at tage højde for alle situationer, og de færreste patienter er informeret om, hvordan de skal forholde sig med hensyn til ophold i bassin.

På Kong Christian den X's Gighospital har man opstillet følgende forholdsregler:

1. Patienter, der daglig indtager „gigt“ cytostatika, får deres medicin efter bassinbehandling
2. Patienter, der indtager cytostatika (methotrexat) én gang om ugen, får dem fredag (ingen bassintræning lørdag og søndag)
3. Patienter, der får store engangsdoser, skal vente fem dage, inden de deltager i bassintræning.

Vandets indvirken på fysiologien

Der er ikke fuld klarhed over, hvad der sker, når et menneske arbejder nedsænket i vand. Erfaringsmæssigt kan raske personer arbejde i vand i cirka en time, hvis intensiteten ikke er for høj, og vandtemperaturen ligger mellem 31 og 35 grader celsius. Ved arbejde af længere varighed og højere intensitet, specielt ved højere vandtemperaturer, er der risiko for „overophedning“. Dette opleves som utilpashed og træthed af flere timers varighed efter arbejdets ophør. Der bør holdes en passende pause efter arbejde i varmtvandsbassin, og medarbejderne bør have rigeligt at drikke som kompensation for væsketab. Det anbefales, at man lokalt drøfter retningslinier herom.

Medarbejderne skal opfylde de samme helbredskrav som patienterne, da de bliver udsat for de samme fysiologiske forandringer. Trykket fra vandet presser de centrale blodårer sammen, så 20-40 pct. af den samlede blodmængde ophobes i brystkassen. Dette giver hjertet og lungerne et merarbejde, som personer med forhøjet eller lavt blodtryk eller lungelidelser ofte mærker som en trykken for brystet. Nyrerne bliver også påvirket af den øgede blodmængde i brystkassen, og det resulterer i, at man producerer meget mere urin.

Instruktion og information

Medarbejderne skal have information om, hvilke risici der kan være forbundet med arbejdet i og ved bassin. Det kan fx. være information om arbejdsstillinger og anvendelse af hjælpemidler. Herudover skal der gives instruktion i at udføre arbejdet på en farefri måde. Det er særlig vigtigt, at nyanførte bliver instrueret, inden arbejdet påbegyndes. Informationen kan være både mundtlig og skriftlig.

Instruktionen må jævnligt følges op. Arbejdsgiveren har ansvaret for, at de ansatte får den tilstrækkelige information og instruktion. I praksis er det den nærmeste arbejdsleder, der sørger for, at der bliver givet information og instruktion.

Alarmerings- og evakueringsplaner

Der skal foreligge alarmerings- og evakueringsplaner, som alle ansatte skal være bekendt med. Rådet for Større Badesikkerhed har udarbejdet retningslinier for sådanne planer, der er optrykt som bilag 1.

Ergonomi

Kombinationen af våde flisegulve og badende patienter er yderst farlig for både patient og hjælper. En fejlurdering fra hjælperens side eller en pludselig forandring i patientens tilstand vil kunne få alvorlige konsekvenser for både patient og hjælper.

Nogle brugere har behov for hjælp til af- og påklædning og til at komme ned i/op af bassinet. I sådanne tilfælde bør der gøres brug af klientens egne ressourcer, samtidig med at hjælperen gør brug af hensigtsmæssig arbejdsteknik og i nødvendigt omfang benytter relevante hjælpemidler, lift mv.

Unødvendige forflytninger, træk og skub bør undgås. Et simpelt middel som at forsyne bruseren med en ekstra lang slange er nyttigt, når en bruger, der ligger på en bære, skal have hjælp til vask.

Forsyn fx. også bruserum med siddeklap og støtte til fodafvaskning, så brugeren kan være mest muligt selvhjulpent.

Sørg for, at badestolen er nem at manøvrere med. Måske skal hjulene efterses eller udskiftes med større hjul.

Hjælpen til brugeren skal ydes på en for brugeren hensigtsmæssig, tryk og værdig måde, samtidig med at det er sikkerhedsmæssigt fuldt forsvaret for den ansatte.

De tekniske hjælpemidler skal jævnligt efterses, og personalet skal instrueres i korrekt brug af disse. Supplerende skriftlig brugsanvisning kan anbefales. Derudover bør man holde sig ajour med den seneste udvikling på hjælpemiddelområdet.

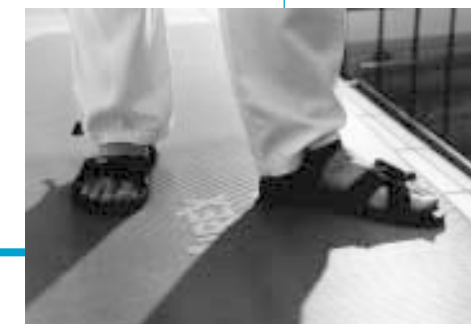

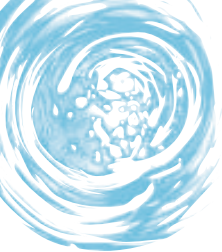
Når fysioterapeut og evt. medhjælper opholder sig i bassinet ved træning/behandling, bør gængse regler for arbejdsteknik ligeledes iagttages og følges.

Der henvises til BSR 11's branchevejledninger: „Gør løft let“ og „Branchevejledning om personløft“.

Ved ophold på bassinkanten og i bassinområdet anbefales brug af stødabsorberende og skridsikkert fodtøj samt evt. stødabsorberende måtte på det sted, hvorfra instruktion fra bassinkanten overvejende foregår.

Rutiner i forbindelse med hjælp til og behandling af brugere bør jævnligt revideres med henblik på en arbejdsmiljømæssigt optimal tilrettelæggelse og udførelse, og skal altid indgå i arbejdsstedets arbejdspladsvurdering.

ANSVAR OG PLIGTER I ARBEJDSMILJØARBEJDET

Arbejdet med at forebygge og løse arbejdsmiljøproblemer kræver, at ledelse og medarbejdere kender deres ansvar og pligter.

Arbejdsgiver

Arbejdsgiveren har ansvaret for, at arbejdsmiljøloven overholdes.

Arbejdsgiveren skal bl.a. sørge for:

- * at arbejdsforholdene er forsvarlige – det betyder bl.a., at der er de fornødne hjælpemidler, og at de bliver vedligeholdt.
- * at sikkerheds- og sundhedsforholdene vurderes, og at der træffes de nødvendige foranstaltninger, inden arbejdet påbegyndes.
- * at der udføres effektivt tilsyn med, at arbejdet udføres forsvarligt.
- * at medarbejderne får oplysninger om de ulykkes- og sundhedsfarer, der er forbundet med arbejdet.
- * at medarbejderne får den nødvendige oplæring og instruktion i at udføre arbejdet på en farefri måde.
- * at de ansatte er informeret om, hvordan de skal forholde sig, og hvor de skal henvende sig, hvis de oplever forhold, som ikke er forsvarlige.

Arbejdsleder

Arbejdslederen er den, hvis arbejde udelukkende eller i væsentlig grad består i at lede eller føre tilsyn med arbejdet på arbejdsgiverens vegne. Det kan fx. være en overfysioterapeut. Den, der fører tilsyn med arbejdsforholdene og arbejdsmiljøet, bør uddannes til dette.

Arbejdslederen

- * har pligt til at deltage i samarbejdet om sikkerhed og sundhed.
- * skal medvirke til at skabe forsvarlige arbejdsforhold inden for det område, han eller hun leder. Det kan fx. ske ved at arbejde med rutiner, systemer, checkskemaer mv. og sikre sig, at bassinets vandkvalitet er i overensstemmelse med Miljøstyrelsens regler.
- * skal påse, at sikkerhedsforanstaltningerne virker efter deres hensigt, og at badereglerne overholdes.
- * skal sørge for at afværge faren, eventuelt ved at stoppe arbejdsfunktionen, hvis han eller hun bliver bekendt med fejl eller mangler, som kan medføre overhængende og betydelig fare for sygdom og ulykker. Det kan fx. være, når arbejdslederen konstaterer, at patienter med smitterisiko benytter bassinet.

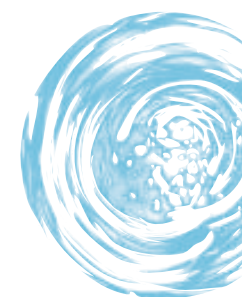

Medarbejdere

Medarbejdere, der har modtaget den rigtige instruktion, har et medansvar for, at arbejdet kan udføres uden fare.

Medarbejderne

- * har pligt til at deltage i samarbejdet om sikkerhed og sundhed.
- * skal medvirke til, at arbejdsforholdene er forsvarlige inden for deres arbejdsområde, fx. ved at anvende de hjælpemidler og personlige værnemidler, som ledelsen har besluttet.
- * skal meddele fejl eller mangler, som de ikke selv kan rette, til arbejdslederen eller sikkerhedsrepræsentanten.

SIKKERHEDS- ORGANISATIONEN

Sikkerhedsorganisationen skal rådgive om løsning af arbejdsmiljøproblemer og deltage i planlægningen af arbejdsmiljøarbejdet.

Sikkerhedsudvalget skal bl.a.:

- * deltage i tilrettelæggelse, vurdering og opfølgning af arbejdspladsvurderingen.
- * registrere de arbejdsmiljøproblemer, der kan opstå i forbindelse med arbejdet.
- * komme med forslag, herunder prioritering og tidsplan, til løsning af eventuelle problemer.
- * løbende kontrollere virksomhedens sikkerheds- og sundhedsarbejde.
- * opstille principper for nødvendig oplæring og instruktion af de ansatte.
- * sørge for, at der føres en stadig kontrol med overholdelse af sikkerhedsforskrifterne.

Sikkerhedsgruppen

skal bl.a. kontrollere:

- * at arbejdsforholdene sikkerheds- og sundhedsmæssigt er fuldt forsvarlige.
- * at arbejdet og arbejdsmetoderne er tilrettelagt og bliver udført fuldt forsvarligt.
- * at rengøringen af bassinområdet er forsvarlig.
- * at der gives effektiv instruktion.
- * at der er de nødvendige hjælpemidler, og at de anvendes på en sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarlig måde.
- * at der er udfærdiget baderegler samt alarmerings- og evakueringsplaner.

Sikkerhedsgruppen skal endvidere:

- * påvirke den enkelte til en adfærd, der fremmer egen og andres sikkerhed.
 - * orientere de ansatte om de bestemmelser, der er fastsat til fremme af sikkerhed og sundhed.
 - * deltage i undersøgelser af ulykker, sundhedsskader og tilløb hertil og sørge for, at de bliver anmeldt, samt at der bliver foretaget den nødvendige forebyggelse.
- Det anbefales, at sikkerhedsgruppen registrerer klager over gener og sammenholder dem med oplysninger i protokollen om målinger af vandkvaliteten.

Arbejdspladsvurdering

For at kunne planlægge forebyggelsen af arbejdsskader skal der foretages en vurdering af de fysiske og psykiske arbejdsmiljøforhold. Det sker i form af en arbejdspladsvurdering (APV). For virksomheder med fem ansatte eller derover er der krav om udarbejdelse af en skriftlig arbejdspladsvurdering med udgangen af 1998 – for virksomheder med under fem ansatte gælder dette først med udgangen af år 2000.

Det er arbejdsgiveren, der skal tage initiativ til arbejdspladsvurderingen, men sikkerhedsorganisationen skal inddrages i arbejdet. På grundlag af arbejdspladsvurderingen foretager sikkerhedsorganisationen en prioritering af konstaterede arbejdsmiljøproblemer og opstiller en handlingsplan for løsningen af dem.

Der er metodefrihed i udarbejdelsen af arbejdspladsvurderingen, dog skal følgende elementer indgå:

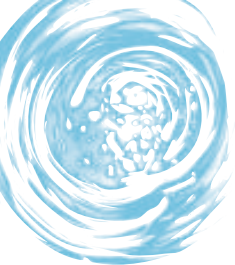
- * Identifikation og kortlægning af arbejdsmiljøforholdene
- * Beskrivelse og vurdering af arbejdsmiljøproblemer, herunder problemernes art, alvor og omfang samt årsagerne til problemerne
- * Prioritering og opstilling af en handlingsplan til løsning af de problemer, som ikke kan løses umiddelbart
- * Retningslinier for, hvordan der skal følges op på handlingsplanen; herunder hvem der har ansvaret for gennemførelse af planen, samt hvordan og hvornår der skal føres tilsyn og kontrol med de iværksatte løsninger mv.

Arbejdspladsvurderingen skal ajourføres, når der sker ændringer i arbejdet, arbejdsmetoder og arbejdsprocesser, som har betydning for arbejdsmiljøet, dog senest hvert tredje år. Arbejdspladsvurderingen skal være til rådighed for de ansatte og Arbejdstilsynet, men skal hverken sendes til – eller godkendes af – Arbejdstilsynet. Arbejdstilsynet vejleder imidlertid om ideer og metoder til gennemførelse af arbejdspladsvurdering.

Hvis arbejdsgiveren ikke selv har den fornødne indsigt til at udarbejde arbejdspladsvurderingen, skal arbejdsgiveren indhente bistand fra Bedriftssundhedstjenesten (BST) eller andre særligt sagkyndige. Derfor kan man altid rådføre sig med det lokale Arbejdstilsyn.

Sikkerhedsorganisationen kan få hjælp fra flere sider i forbindelse med udarbejdelsen af arbejdspladsvurderingen. Der kan bruges interne ressourcepersoner såsom hygiejnesygeplejersker og laboranter. Eksternt er det oplagt at inddrage BST, som blandt andet kan foretage indeklimamålinger. Også Dansk Teknologisk Institut, Dansk Svømmebadsteknisk Forening samt den lokale miljø- og levnedsmiddelkontrol er relevante eksterne samarbejdspartnere.

BILAG 1

ALARMERINGS- OG EVAKUERINGSPLANER

LITTERATUR

Gigtforeningens bassinhåndbog. 1996.

Landsdækkende spørgeskemaundersøgelse af luftkvalitet og svømmeanlæg foretaget af Dansk Svømmebadsteknisk Forening. Publikation nr. 47/1998, marts 1998.

Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 195 af 58. april 1988. (Er optrykt i nedenstående vejledning).

Miljøstyrelsens vejledning nr. 3/1998, „Kontrol med svømmebade“.

Dansk Standard 477/1996, „Norm for svømmebadsanslæg“.

At-anvisning nr. 1.1.0.1, november 1995, om akustik i arbejdsrum.

At-anvisning nr. 4.1.1.1, november 1995, om arbejde med cytostatikabehandling.

At-meddelelse nr. 1.01.7, september 1995, om temperaturer i arbejdsrum på faste arbejdspladser.

At-meddelelse nr. 1.01.8, september 1996, om ventilation på faste arbejdssteder.

At-meddelelse nr. 4.06.1, september 1995, om støj på arbejdspladsen.

Branchevejledning: Sundt og sikkert arbejde i svømmehaller. BSR 8.

Branchevejledning: Sikkerhedsorganisationens arbejde med indeklima. BSR 6, 8, 11 og 12.

Branchevejledning: Personløft. BSR 11

Rådet for Større Badesikkerhed anbefaler følgende retningslinier:

Alarmeringsplan

Der etableres et alarmsystem, ved hjælp af hvilket opsynspersonalet kan tilkalde assistance i påkommende tilfælde.

Alarmaktivering skal placeres centralt i forhold til opsynspersonalet.

Alarmsignalet skal kunne høres/ses af de personer, der indgår i alarmeringsplanen.

Alarmeringsplanen skal nøje beskrive, hvem der skal udføre følgende opgaver:

- * Udføre livrednings- og genoplivningsarbejdet
- * Tilkald af ambulance
- * Bringe evt. genoplivningsudstyr frem
- * Åbne porte og døre samt modtage og vejlede ambulance
- * Udfylde uhedsrapport (husk navn, adresse og telefon på evt. vidner)
- * Holde nysgerrige væk.

Evakueringsplan

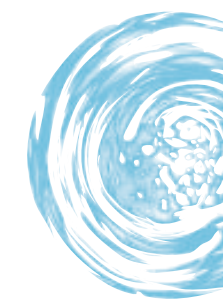
Eksempel

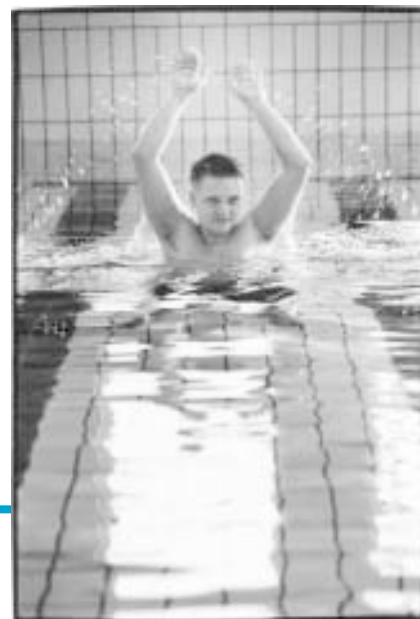
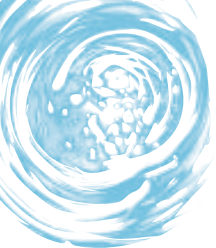
1. NN har ansvaret for, at personalet er informeret om evakueringsplanerne.
2. Vagthavende sørger for, at planerne overholdes.
3. I påkommende tilfælde leder vagthavende evakueringen, indtil anden myndighed kommer til stede.
4. Vagthavende sørger for, at der bliver alarmeret over 112.
5. Vagthavende meddeler på en rolig måde, at anlægget skal forlades igennem de afmærkede nødudgange (om muligt over højttaleranlæg). De øvrige medarbejdere placeres ved nødudgangene og sørger for, at evakueringen sker hurtigt.
6. Vagthavende sørger for, at én person modtager brandvæsen/politi, der over for disse oplyser, om der fortsat er personer i bygningen.

CHECKLISTE

BILAG 2

	Ja	Nej	Årsag, vurdering af behov for ændringer og øvrige bemærkninger
Er loftbeklædningen hel?			
Er gulvbeklædningen skridsikker?			
Er risikoen for falduheld begrænset mest muligt?			
Er dagslystilgangen tilstrækkelig?			
Er der opsat solafskærmning, hvor det er nødvendigt?			
Er belysningen fri for blænding, flimrer mv.?			
Er temperaturforholdene i lokalet acceptable?			
Er lokalet fri for fugt- og skimmelskader?			
Udleveres der skridsikert og stødabsorberende fodtøj?			
Er lyd- og støjforholdene acceptable?			
Er støjniveauet forsøgt dæmpet?			
Er det sikret, at den mekaniske ventilation effektivt nedsætter koncentrationen i luften af sundhedsskadelige stoffer?			
Er ulykkesfarer og gener (fx hud- og slimhindeproblemer) vurderet?			
Er der taget stilling til, om der er behov for instruktion, herunder også instruks for brugere?			
Er der ajourført førstehjælpskasse i lokalet?			
Er der alarmerings- og evakueringsplaner?			

VAND ER GODT, MEN ...

© Branchearbejdsmiljørådet
Social & Sundhed 1999

ISBN 87-987497-1-4

Tryk:
SHS TRYKSAGER ApS

Layout:
Rie Seidenfaden

Fotos:
Niels Nyholm

I varmtvandsbassiner kan patienters smerter forsvinde eller nedsættes på grund af vandets egenskaber og temperatur.

Vandets egenskaber og temperatur er altså en fordel for patienterne, men udgør desværre samtidig en sundhedsrisiko for patienternes hjælpere. Derfor har Branchearbejdsmiljørådet Social & Sundhed udarbejdet denne branchevejledning om arbejde i og ved varmtvandsbassiner.

Den beskriver bl.a. arbejdsstedets indretning, forholdsregler ved arbejde i bassin, ergonomi og indeklima.

Målgruppen er fysioterapeuter, sygeplejersker, social- og sundhedsassistenter, portører og andre, som arbejder i og ved varmtvandsbassiner, men kan også anvendes inspektører og andet badepersonale samt projekterende og rådgivende ingeniører eller arkitekter.

VAND ER GODT, MEN ...

Branchevejledning om arbejdsmiljø
i og ved varmtvandsbassiner

 Branchearbejdsmiljørådet
Social & Sundhed

Arbejdsmiljøsekretariatet
H.C. Andersens Boulevard 25, st.
1553 København V
Telefon 33 93 12 55
Telefax 33 93 01 14
E-mail: sekretariat@3bar.kk.dk

Branchearbejdsmiljørådet
Social & Sundhed